מג:

אלא למאז דאמר ממלאכה חולה בת מלאכה

היא אלא מתשמיש כולי עלמא לא פליגי

דהויא מורדת כי פליגי ממלאכה מר סבר

ממלאכה לא הויא מורדת ומר סבר ממלאכה

נמי הויא מורדת: גופא המורדת על בעלה

פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרים בשבת

רבי יהודה אומר שבעה מרפעיקין יורבותינו

חזרו ונמנו ישיהו מכריזין עליה ארבע שבתות

זו אחר זו ושולחין לה ב"ד הוי יודעת שאפי'

כתובתיך מאה מנה הפסדת אחת לי ארוסה

ונשואה אפילו נדה אפי' חולה ואפי' שומרת

יבם אמר ליה ר' חייא בר יוסף לשמואל גדה

בת תשמיש היא אמר ליה אינו דומה סמי

שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו אמר

רמי בר חמא יאין מכריזין עליה אלא בבתי

כנסיות וכבתי מדרשות אמר רבא דיקא נמי

דקתני ארבע שבתות זו אחר זו ש"מ אמר

רמי בר חמא יפעמים שולחין לה מבית דין

אחת קודם הכרזה ואחת לאחר הכרזה דרש

רב נחמן בר רב חסדא הלכה כרבותינו אמר רבא יהאי בורכא אמר ליה רב

נחמן בר יצחק מאי בורכתיה אנא אמריתה ניהליה ומשמיה דגברא רבה

אמריתה ניהליה ומנו רבי יוםי בר' חנינא ואיהו כמאן סבר כי הא דאתמר רבא

אמר רב ששת הלכה נמלכין בה רב הונא בר יהודה אמר רב ששת הלכה

אין נמלכין בה היכי דמיא מורדת אמר אמימר ידאמרה בעינא ליה

ומצערנא ליה יאבל אמרה מאים עלי לא כייפינן לה מר זומרא אמר כייפינן לה

הוה עובדא ואכפה מר זומרא ונפק מיניה רבי חנינא מסורא ולא היא התם

סייעתא דשמיא הוה ∘כלתיה דרב זביד אימרדא הוה תפיסא חד שירא יתיב

אמימר ומר זומרא ורב אשי ויתיב רב גמדא גבייהו יתבי וקאמרי מרדה

הפסידה בלאותיה קיימין אמר להו רב גמדא משום דרב זביד גברא רבה

מחניפיתו ליה והאמר רב כהנא מיבעיא בעי רבא ולא פשים איכא דאמרי

יתבי וקאמרי "מרדה לא הפסידה בלאותיה קיימין אמר להו רב גמדא

ל) [חוספתא פ"ה ע"ש],ל) [לעיל סב: וש"ג],

ל) [עווספונות פייני עיים], ל) [עניל סב: וש״נ], ג) [שבועות יב: חולין פח:

ובחוליו פרש"י שהוא מלשוו בור וכ״כ בערוך ערך ברך ה׳ כלומר דבר בורות הוא ובור

הוא מי שאומר דבר זה ועי׳

יאנו כל ביוונגל דבר היא יב: פירוש רש"י בשבועות יב: בענין אחר], ד) מורי הרב ר'

אביגדור ז"ל כתב דבמורדת

האומרת בעינא ליה ומלערנא

ליה דפוחתין לה ז' דינרין עד

כלות כתובתה כמתני' ובמאים

תלא בלא כתובה וזה כדברי

ר"ת כמ"ם בתוספותיו וכתב

ל מו כמו כן שלא פשט מ"ש ברב אלפס דלא קנסיטן לה בדידה מה שהביאה עמו אלא מפסדת

הכל ומהר"ס כתב כרב אלפס. ת"י, ה) [פרשת בלק סימן

מלדו.

גליון הש"ם

אימרדא. בפרש"י חיוב לט יח הגי' כמן חמריה: תד"ה אבל

. גמ' כלתיה

ק א מיי׳ פכ״א מהלכות אישות הלכה י סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע סימן פ

סעיף טו: סעיף טו: בגדהוזח מיי׳ פי״ד שם הלכה טי יא יג סמג שם טוש"ע שם סי" עו קעיף ב וקעיף ג:

תוספות רי"ד

או ישלים עמה או יוציא עמה ומיהו בתוך ימי מרדו . היא מרוחת ג' דינרים בכל שבת. מורדת ממאי ר״ה אמר מתשמיש ר״י אומר ממלארה מחשמיש רו״ע לא ממלאכה מר סבר מתשמיש אין ממלאכה לא ומר סבר אפי' ממלאכה אים בר ר"ה אין ממלאכה. לא ומו טבו אפי׳ ממלאכה. פי׳ ר״ה לטעמיה דאמר לעיל יכולה אשה ש"ל א"ו וא"ט הלכד אשה ש"ל א"נ הא"ע הלכן ממלאכה לא הויא מורדת אלא מתשמיש ור"י ב"ח ארא כוונסם אין האשה ל"ל דר"ה וקסבר אין האשה י"ל לבעלה א"נ וא"ע ואי אמרה הוי מורדת א"נ דכו"ע יכולה אשה לומר לבעלה ידיה המפורשין במשנה דתנן . וכמה היא עושה לו משקל וכנות היא עושה לו משקל ה' סלעים וכו' שתחת מע"י תקנו המזונות אבל שאר . מלאכות המפורשות במשנה כגון טוחנת ואופה וכו' א" להפטר מהן הלכך אם מרדה שלא לעשותן הוי מורדת ופסקי׳ רבואתא הלכה כר״ה (והרב אומר דלר״ה לא הוה מורדת לעולם אלא מתשמיש תנן המורד על אשתו וכו׳ רשלמא למ״ד מחשמיש בשלמא למייו מתשמיש שפיר דכי היכי דאיהי משעבדא ליה לדידיה איהו ומי משוערד לה לדידה אלא למאן דאמר ממלאכה מלאכה מי משעבד לה אין באומר ני זון ואיני מפרנס פי׳ והמזונות הן תחת המלאכה והא"ר האומר איני זן ואיני . מפרנס יוציא ויתז כתובה פי׳ דינרים ותו לא ומהדר ולאו לאימלוכי ביה בעי פי׳ ואע״ג דא"ר יוציא ויתן כתובה [אינו] מיד אלא נמלכים בו ומתרים בו שאם לא . כתובה ומאי דתנן מוסיפין . לה על כתובתה באותן הימים שנמלכים לפתותו שנתפייס נותן לה בכל שבת ג' דינר כל הימים שעמד ומכאן מוכח טוענת האשה ואומרת א"א בתוס׳ זה או תתרצה ותשלים עמי או תן לי גיטי וכתובתי שהדין עמה כדכתיב לעיל. ארל אח הרעל אומר לאשה בתוספת שא"א לעמוד בלא אשה או חחרצה עמי או לו שאין דומה האיש לאשה שעיגון האשה גדול משל אבל האיש אפשר לו באשה אבל הא ט אכטר הינן שוה אחרת לפיכך אין דינן שוה ואין לו אלא הפחת שפוחת לה בכל שבת א"נ טעמא דמילתא מפני שהמורדת היא ו מילות מפני שהמחדונ היא מפסדת את דינה והבעל מרויח מה שלא היה ראוי לו אבל המורד אינו מפסיד מרווחת כלום אלא שלא נתנה כתובה לגבות מחיים כ"ז

אלא למאן דאמר מתשמיש נדה בת תשמיש היא. ול״ת למלן דאמר ממלאכה מאי אפילו דקתני ואפי׳ נדה ויש לומר דהוי רבותא משום דסתם נדות חולות קלת אי נמי דאינה בת מלאכה כמו שאר נשים דאינה מוזגת לו הכום כו': איבן דומה מי שיש דו פת

בסלו בו'. ולעיל דגמר מדיר מנדה משום דמדיר הוי טפי פת בסלו ממורד שמא ימנא פתח לנדרו חדע דבמורד מוסיפין אבל לא במדיר:

דיקא נמי דקתני ד' שבתות דליכא למימר שמכריזין ד׳ שבתות בכל יום דבהדיה תני בתוספ׳ דפעם אחת בשבת מכריזין:

ואינהן כמאן סברוה. רש"י גרים ואיהו כמאן סבר פירוש רבא דאמר בורכא ור"ל דלרבא אין

הלכה כרבותינו אלא כמתני׳ דפוחתין לה עד כלות כתובתה ונמלכין בה היינו נמי דפוחתין ולא תפסיד מיד אחר ארבע שבתות ור"ת מפרש דרמי בר חמא בא להוסיף על דברי רבותינו אע"ג דלא קתני דשולחין לה אלא אחר הכרזה קאמר רמי בר חמא דה"נ היו אומרים דשולחין לה נמי קודם הכרזה דרש רב נחמן בר רב חסדה הלכה כרבותינו כלומר ממש כדבריהם דלא קתני שליחות של קודם הכרזה ופליג ארמי בר חמא אמר רבא האי בורכא אלא הלכה כרמי בר חמא דפעמים שולחין לה וגרסינן אינהו כמאן סברוה וכן כתוב בספרים ישנים ובה"ג ולא קאי ארב נחמן בר ילחק (א) ור"נ בר רב חסדא דאינהו סברי כרבי יוסי ברבי חנינא שהיה גדול הרבה מרב ששת אלא ארמי בר חמא ורבא קאי הלכה נמלכין בה פירוש קודם הכרזה והלכה אין נמלכין בה נמי היינו קודם הכרזה אבל אחר הכרזה מודה כדתניא בהדיא בדברי רבותנו וכן משמע מתוך פר"ח דפסק דאע"ג דאמר ר"נ בר רב חסדא הלכה כדברי רבותינו הלכה כרבא דאמר משמיה דרב ששת הלכה

נמלכין בה דהא רמי בר חמא דאמר פעמים שולחין לה מסייע ליה ומיהו מסקנא דשמעתין דמשהינן לה תריסר ירחי שתא אגיטא ולית לה מזוני אמורדת דהכא קאי ולא אאומרת מאים עלי כמו שמפרש ר״ת דהא כיון ששניהם חפלים בגירושין כמו שנפרש למה נשהא אותה מלהתגרש אלא אמורדת דהכא קאי ומצא רבינו יהודה בכתב רב שרירא שתקנו בימיו לתת גט לאשה לאלתר דלא כשמעתין דכלתיה דרב זביד וכתב נמי רבינו יהודה דרבנן סבוראי תקנו למישקל מינה מאי דתפיסא ומייתי לה גיטא לאלמרה: אבל אמרה מאים עלי לא בייפינן דה. פי׳ בקונטרס לא כייפיצ'ן לה לעמוד' תחתיו אלא יתן גט ויוצאה בלא כתובה °ו״מ דכופין אוחו להוציא ואין נראה לר״ת דניחוש שמא עיניה נתנה באחר כי ההיא דתנן בפרק בתרא דנדרים (_{דף 1:}) גבי שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה ויש לדחות דהתם נוטלות כתובה דוקא איכא למיחש שמא עיניה נתנה באחר אבל הכא דיונאה בלא כתובה לא ולהכי נמי לא קתני לה עם אותן שכופין להוליא דהתם נותן כתובה וכן בפרק המגרש (גיטין דף פח:) דתנן גט מעושה ביד עובדי כוכבים פסול שלא תהא אשה תולה עלמה ביד עובד כוכבים ומפקעת עלמה מבעלה אין להקשות אם באומרת מאים עלי כופין אותו להוליא א"ר מה הועילו חכמים בתקנתם הא יכולה להפקיע עלמה מבעלה בטענת מאים עלי דהא במאים עלי אין לה כתובה ולא תפקיע עלמה להפסיד כתובתה ועוד הקשה ר"ת דבריש הנוקין (שם דף מט:) אמר וכ"ת כי נפקא איהי נחקנו ליה כחובה מינה ח"ש האיש אינו מוליא אלא לרצונו ואמאי אי כופין במאים עלי להוליא א"כ נחקנו ליה כחובה מינה ומיהו יש לדחות דלא מניא למימר מאיס עלי אלא היכא דיש רגלים לדבר שהבעל אינו מתקבל לה ובשביל אותן נשים לא רצו לתקן כחובה לאיש כיון דלא שייך לתקן ברוב נשים ויהודית דביתהו דרבי חייא דהויא לה לער לידה דאמרינן בפ״ק דקדושין (דף יב:) דאמרה אמרה לי אם דאביה קיבל בה קדושין כי זוטרא לא רצתה לומר מאים עלי ועוד לפי מה דפרישית אתי שפיר וזה נמי אין להקשות במתני׳ לר׳ יוסי אמאי פוחת לה מירושה שנפלה לה תטעון מאים עלי דקודם כלות הכתובה אינה טוענת ברצון מאים עלי כי היא בטוחה שלא ירצה להמתין ולהיות מעוגן עד כלות הכתובה דכל זמן דאגידא ביה (6) לא יהבינן ליה אחרינא ויגרשנה ויתן לה כתובה אבל אחר שכבר הפסידה כל הכתובה לא מטעון דהא כיון דהמתינה ולא טענה עד שפיחתו כל כתובתה דברים ניכרים דאיערותי קא מערמא ועוד קשה משלהי נדרים (דף 16) מההוא נואף דהוה מיהרוק בביתא הוא ואינתתא אתא מריה דביתא פרטיה נואף להוצא וערק אמר רבא איתתא שריא דאם איתא דעבד איקורא אירכופי הוה מירכס משמע דאי הוה מירכס הוה אסירא א"כ לכאורה נראה דבאומרת טמאה אני לך איירי דאי לאו הכי אמאי הוות מיתסרא הא אין אשה נאסרת על בעלה עד שיראו כדרך המנאפים וכיון דבאומרת טמאה אני לך מיירי א״כ רוצה להפסיד כתובתה דהא מסתמא ברצון הוה דבביתה היה ועוד דלא לווחא אפילו הכי כי לא מירכס שריא דאית לן למימר דעיניה נחנה באחר כיון דלא מירכס ואמאי תהא נאמנת במגו דאי בעיא אמרה מאים עלי וי"ל דלעולם לא מיירי באומרת טמאה אני לך ואיתחא שריא דקאמר היינו לבועל אם גירשה הבעל או מת אבל אי הוה מירכם הוה אסירא לבועל כדאמרינן בפ׳ שני דיבמות (דף כד: ושם) הואיל ומכוער הדבר תלא ומפרש ר״ח דתלא מרוכל וכן נראה דבאומרת טמאה אני לך אין נראה כלל להתירה מטעם דאירכוסי הוה מירכס כיון דשוייה נפשה חתיכה דאיסורא וכ"ש לפי השאלחותים דמפרש דהיכא דאיכא עדים בדבר מכוער תלא אף מן הבעל דאתי שפיר ואין להקשות משם כלל ועוד י"ל דהתם איירי כגון שבתחלה כששאלוה שתקה ולאחר שעה אמרה דאינה טמאה ונותנת טעם על שתיקותה ועוד מקשה רבינו תם דבכל השמועה אינו מזכיר כפיית הבעל אלא כפיית האשה

ן ולכן אם הוא בוגד בה דין הוא להוציא וליתן כתובה מיד אם האשה תובעתו ואם ברח ואינו שומע לדברי חכמים מוסיפים לה ג׳ דינרים בשבת וכשכופין אותו נותן לה כל כתובתה וכל הדינרים שהוסיפו לה וכל אלה המעגנין נשותיהן חייבים הם לתת ג' דינרים ים בשבתוכנים (אווה מהן תרכב מהבתורת). בשבת תוסי על כתובתה והדיניים הללו הן כסף צורי מדתני ר"י ג' טרעפיקין ואמיינן בנמרא מאי טרעפיקין אר"ש איסתרא וממה איסתרא פלגי זווי וחצי זוו צורי הוא סלע מדינה ל) שהוא שוה ח' ואמרינן נמי התם ונ"ה ר"י אומר ג' טרעפיקין שהן ט' מעות מעה וחצי בכל יום אלמא דינר צורי הוא שיש לו ו' מעה כסף: ת"ר המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה ז' דינרים בשבת יינות בליינות בליינות בליינות האיש של יינות שליינות ליינות המהיינות בליינות המהיינות המהובות המהיינות המהיינות ר"י אומר טרעפיקין ורבותיות חזרו נמנו שיתא מכרייון עליה ד" שבתות זו אחר זו ושולחים לה שלית מכ"ד שאפילו כתובתי מאה מנה הפסדתה פ"י מכרייום עליה בבה"כ ובהמ"ד אולי תיבוש ותיכלם ותחזור בה וגם שישמעו קרובים וידברו על לבה

אלא מחשמיש דכולי עלמא לא פליגי דהויא מורדת. והך מתניתא במורדת מתשמיש: חזרו ונמנו. שלה ישהו הותה לפחות מעט מעט אלא יפסידוה כל כתובתה לאחר ארבע שבתות של הכרוה: דיקא נמי דקחני ארבע שבחות. ימים שאינם של מלאכה והכל מלוין בבתי

כנסיום ודבחי מדרשום: בורכח. דבר שאינו הגון: ואיהו כמאן סבר. רבא דאמר בורכא היא כמאן סבר: נמלכין בה. משהין את גיטה ומחזירין עליה שתחזור בה ובתוך כך פוחתין מכתובתה שבעה דינרין בשבת: היכי דמיא מורדת. דכופין אותה דמשהין גיעה ופוחתין כתובתה: דחמרה בעינה ליה כו'. שיש לכופה על ידי פחיתת כתובתה: אבל אמרה מאים עלי. לא הוא ולא כתובתו בעינא: לא כייפינן לה. להשהותה אלא נותן לה גט ויולאה בלא כתובה: כלתיה דרב זביד מימרידה. ואחרה חאים עלי: הוה מפיסח חדה שירה. מעיל חחד שהכניסה לו בכתובה: הפסידה בלאותיה קיימין. אפילו בגדיה שהכניסה לו בנדונייתה ושמאום הבלאות עליו בכתובתה ועדייו קיימין תפסיד אותם: מיבעיא בעי. אם הפסידה בלאותיה אם לאו:

משום

כו'. וי"מ דכופין וכו'. עי' גיטין פד ע"ל תוס' ד"ה הכא

הגהות הב"ח

(ל) תד"ה ואינהו כו' ורב נחמן בר רב חסדא כו'. נ"ב פירוש וקאמר דאינהו סברי כרב ששת וכמאן דאמר הלכה טור בה קאמר: אין נמלכין בה קאמר: (ב) ד"ה אבל כוי לא יהבו ליה :אחריתא

מוסף רש"י

האי בורכא. דנר הנדוי מן כלב וחרונוות ירי) אוי אינו עיקר, לשון כור (חולין פח:).

תוספות רי"ד (המשך)

ואת לא תחפוש לחזור רה ורוצה הבעל לגרשה ולזכות בכל כתובתה נותן לה גיטא ומפסדת הכל אחת ארוסה חולה וא' שומרת יבם פי' אחת ארוסה שאינה חפצה שיש לה מן האירוסין בתנאי ב"ד וגם שומרת יבם נמי שאינה רוצה להתייבם היא בכלל מורדת. אר״ח בר יוסף . לשמואל נדה בת תשמיש ישנו איל אינו דומה שיש לו פת בסלו. רמב״ח כשמכריזין עליה אין מכריזין עליה אלא בב״נ ובב"מ. א"ר דיקא נמי דקתני ד' שרחות זא"ז ש"מ: אמר מב"ד אחת קודם הכרזה ואחת לאחר הכרזה דרש אמר רבא הא בורכתא פי׳ דבר יתר הוא שאינו הגוז לקונסה מיד בכל כתובתה א"ל רנב"י ומאי בורכתא אנא אמריתה ניהלי׳ וומשמיה ומנו ר' חנינא ואיהו רבא במאי סברא כי הא דאיתמר רבא אר"ש הלכה נמלכים בה פי׳ אין קונסים אותה בכל כתובתה אלא נמלכים אם לא תתפייס פוחתין לה מכתובתה ז' דינרים יותר לא

ונראה אמר אמימר דאמרה בעינא ליה ומצערנא ליה אבל אי אמרה מאוס עלי לא כפינן לה פי׳ אם שאלו אותה למה את עושה אמו אמנו את המצה בכשלך והיא תשיב להם בשניגא ליה ואי אפשי שיגרשני וזה שאני מורדת בו כדי לצערו וליסרו במדדה כך אינך התפצה בכשלך והיא תשיב להם בשניגא ליה ואי אפשי שיגרשני וזה שאני מורדת בו כדי לצערו וליסרו במדדה זה או אינה מפסדת כתובתה כ"א ז' דינרים בשבת ואם קפץ ונתן לה גט נותן לה כחובתה חוץ מז' דינרים בכל שבת אבל אי אמרה מאוס עלי ואיני חפץ בו כלל יתן לי גיטי איני חוששת מכתובתי לא כייפינן לה לעגנה ולעכבה שתפחות כתובתה מעט מעט אלא אם רוצה הבעל נותן לה גיטי אוני חופסיד כתובתה מיד שהתובעת גירושין וורצה להפסיד כתובתה מות בוהו מכט ככל איא אם והחובל מוק וות לא מהובטר. צריך להרות כה ולהודיעה שהיא מפסדת הכתובה אם תחזור הרי טוב ואם לאו נותן לה גיטא ומפסדת כל כתובתה. מר ווטרא אמר כפי׳ לה אע"ג דאמרה מאיס עלי אולי תחזור ותתפייס הוה עובדא ואכפי׳ מר זוטרא ונפק מיני׳ ר"ח

א) נראה דל"ל שהוא אחד משמונה מסלע לורי.